

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Roger Höglund

Föredragande
Avdelningsjurist
Ida Hellgren

Justerat
Omedelbart

Nr 10

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen, lagen om undantag för Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och 15 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalats på eget initiativ

ÅLR 2020/9642

45 F1

Beslut

Beslutades att lämna utlåtande **enligt bilaga 1 F121E07**.

Hänvisning

Utlåtande för lagberedningsprojekt VM103:00/2019

Finansministeriet

valtiovarainministerio@vm.fi

Kontaktperson

Avdelningsjurist Ida Hellgren

Ärende

Utlåtande om förslag till ändring av mervärdesskattelagen, lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och 15 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ**Begäran om utlåtande**

Finansministeriet har den 7 december 2020 begärt landskapsregeringens utlåtande avseende ett utkast till regeringsproposition på finska med svarstid den 19 januari. I propositionen föreslås att mervärdesskattelagen och lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (undantagslagen för Åland) ändras. De föreslagna ändringarna träder i kraft den 1 juli 2021.

Den svenska översättningen av propositionen överlämnades till landskapsregeringen den 29 januari 2021, och landskapsregeringen fick svarstid till den 9 februari 2021.

Lagstiftningsbehörighet och landskapets rätt att höras

Lagstiftningsbehörigheten inom beskattningen är delad mellan landskapet och riket. Mervärdesskatt är en indirekt skatt, och riket har behörighet avseende indirekta skatter enligt 27 § 36 punkten i självstyrelselagen för Åland.

Enligt Ålandsprotokollet ingår inte Åland i EU:s mervärdesskatte- och punktskatteområde. Med anledning av detta finns en mervärdesskattegräns mellan Åland och Finland samt övriga EU. Mervärdesskattedirektivet, och de nu aktuella distansförsäljningsdirektiven, är därmed inte tillämpliga på Åland. Genom rikets lagstiftningsbehörighet tillämpas den nationella mervärdesskattelagen på Åland. Undantagsregler från den nationella mervärdesskattelagen med anledning av den åländska skattegränsen finns i undantagslagen för Åland.

Enligt 33 § i självstyrelselag för Åland ska landskapsregeringens utlåtande inhämtas när det gäller lagförslag som har särskild betydelse för Åland. Eftersom hanteringen över den åländska skattegränsen har särskild betydelse för Åland arbetar landskapsregeringen aktivt med frågorna, och har en roll att bevaka och påverka riksmyndigheternas förvaltning av skattegränsen.

Skriftväxlingsspråket mellan statsförvaltningen och landskapet är enspråkigt svenskt enligt 38 § i självstyrelselag för Åland, och underlag i begäran av utlåtande ska därmed finnas på svenska. När det gäller lagförslag som bedöms ha särskild betydelse för landskapet måste förslaget tillhandhållas på svenska i god tid innan utlåtandetiden går ut, eftersom landskapsregeringen annars inte har en möjlighet att analysera frågorna på ett effektivt sätt.

Förslagets innehåll

Genom förslaget genomförs de ändringar av mervärdesskattelagen och undantagslagen för Åland som krävs för att slutligt implementera de s.k. distansförsäljningsdirektiven (rådets direktiv (EU) 2017/2455 samt (EU) 2019/1995) och tillhörande genomförandeförordning (EU) 2019/2026. Enligt förslaget ändras de gällande bestämmelserna om momsutsläpp inom EU för gränsöverskridande konsumentköp av varor. I ändringarna ingår bland annat bestämmelser om gemenskapsintern distansförsäljning av varor och distansförsäljning av varor som importerats från stater utanför gemenskapen samt skattskyldighet för digitala marknadsplatser. Distansförsäljningar beskattas i fortsättningen alltid i konsumtionslandet om den årliga försäljningen hos säljaren eller den digitala marknadsplatsen av varor, radio- och televisionssändningar, elektroniska tjänster och teletjänster totalt överstiger 10 000 euro per medlemsstat.

Skattefriheten för import av varuförsändelser med ett värde om högst 22 euro avskaffas. För att det ska vara administrativt möjligt att hantera momsutsläppen och förtullning av alla dessa försändelser införs en frivillig särskild ordning för import för försändelser värda högst 150 euro. Den särskilda ordningen innebär att företag etablerade utanför unionen, förmedlare eller digitala marknadsplatser kan deklarera och betala moms för försäljningar till konsument i hela EU genom mervärdesskatteregistrering i endast ett EU-land. Ett alternativ till den särskilda ordningen införs för de fall distansförsäljarna inte använder den särskilda ordningen för import genom att transportfirman kan uppvisa varorna för Tullen och för mottagarens räkning deklarera och betala moms genom ett förenklat förfarande.

Landskapsregeringens synpunkter

Allmänt om förslaget

Med anledning av landskapet Ålands status som tredje land är varje varutransaktion till konsumenterna bosatta på Åland importer. Genom förslaget reformeras momsutbörden för e-handeln inom gemenskapen och förslaget har därför särskild betydelse för Åland. Landskapsregeringen konstaterar att förslaget är tekniskt utmanande och att namnet på de olika särskilda ordningarna blandas ihop alternativt att samma namn tillämpas för olika särskilda ordningar i den översatta versionen. Det är beaktat detta svårt att utvärdera innebörden av förslaget och utöver det hur reformen kommer att påverka flödena av varor till Åland.

Beaktat detta konstaterar landskapsregeringen att det är bristfälligt att landskapsregeringen har fått enbart en vecka på sig att analysera det svenskspråkiga lagförslaget.

Landskapsregeringen anser det även bristfälligt att konsekvensbedömningen inte omfattar effekterna inom landskapet, trots att ändringar införs i undantagslagen för Åland. Eftersom samtliga varutransaktioner till Åland utgör import får förslaget proportionellt sett mer effekt på Åland än i övriga landet. Ett stort antal e-handelsföretag levererar inte i dagsläget varor till konsumenterna på Åland med anledning av Ålands tredjelandsstatus. Landskapsregeringen understryker att det är viktigt att de förändringar som införs genom förslaget inte får medföra att incitamenten för e-handelsföretag inom EU att erbjuda leveranser till åländska konsumenter blir färre.

Genom förslaget kommer det att finnas tre olika så kallade särskilda ordningar enligt mervärdskattelagen. Enligt landskapsregeringens tolkning av detaljmotivering till undantagslagen för Åland samt avsnitt 3.8 omfattar de särskilda ordningarna transaktioner till och från Åland enligt följande.

- En särskild ordning för försäljning av tjänster inom gemenskapen från säljare som inte är etablerade inom EU. Denna ordning utökas genom förslaget så att den utöver elektroniska tjänster och radio- televisions- och teletjänster även omfattar övriga tjänster. Denna särskilda ordning omfattar fortsättningsvis försäljningar från åländska företag till konsumenterna i övriga EU.
- En särskild ordning som gäller enbart försäljningar inom EU, d.v.s. både säljare och konsumenterna är etablerade inom EU. Denna ordning kallas unionsordningen och utökas genom förslaget utöver radio- televisions- och teletjänster och elektroniska tjänster även övriga tjänster. Ordningen utökas även till att omfatta distansförsäljning av varor inom EU samt försäljning av varor inom en

medlemsstat genom ett elektroniskt gränssnitt som möjliggör försäljning av en näringsidkare som inte är etablerad inom gemenskapen. Denna ordning ska enligt förslaget omfatta exportförsäljningar från åländska företag som säljer varor i EU genom ett elektroniskt gränssnitt. Denna ordning tillämpas även enligt förslaget på distansförsäljning till Åland från en plats utanför gemenskapen till konsumenter på Åland.

- Den nya särskilda ordningen för import av försändelser till konsumenter inom gemenskapen med ett realvärde om högst 150 euro. Denna nya ordning kan enligt förslaget tillämpas för exporter från Åland till konsumenter i övriga EU. Den kan även tillämpas på importen till konsumenter på Åland på distansförsäljning från fastlandet, en annan medlemsstat eller en plats utanför gemenskapen.

Export från säljare på Åland

Riket är enligt distansförsäljningsdirektivet skyldigt att göra det möjligt för näringsidkare etablerade på Åland såsom tredje land i förhållande till riket och övriga EU att kunna tillämpa unionsordningen till de delar den avser försäljning från tredje land, den särskilda ordningen för import och även den alternativa särskilda ordningen för exempelvis transportföretag för varor som transporteras från Åland till Finland. Landskapsregeringen ser positivt på dessa nya administrativa förutsättningar för export från Åland till konsumenter på fastlandet och i övriga EU.

Import till konsumenter på Åland

Det finns inte någon skyldighet för riket att möjliggöra tillämpning av den särskilda ordningen för import för försändelser med ett värde om högst 150 euro på Åland, eftersom distansförsäljningsdirektivet inte är tillämpligt på import till Åland. För att underlätta dessa importen föreslås ändå att den särskilda ordningen ska vara tillämplig på Åland, oavsett om importen sker från övriga landet, övriga EU eller tredje land. Landskapsregeringen understöder detta förslag eftersom det förenklar den kommande hanteringen av dessa försändelser.

Enligt förslaget uppskattas att utvidgningen av den särskilda ordningen för unionen kan öka den gemenskapsinterna distansförsäljningen av varor, vilket kan utöka utbudet och alternativen för konsumenterna och sänka prisen. Landskapsregeringen har dock tolkat förslaget så att varor som levereras från andra EU-länder inte kan importeras av konsumenter på Åland inom ramen för unionsordningen. Landskapsregeringen ser en risk för att detta kommer att innebära att e-handelsföretag inom EU i minskad utsträckning kommer att erbjuda e-handel till konsumenter på Åland. Landskapsregeringen anser därför att en lösning där åländska konsumenter kan inkluderas i unionsordningen fullt ut är önskvärt.

Med anledning av att skattefriheten för varuförsändelser med ringa värde slopas, uppstår en ökad administration för importerna till Åland. Det har inte krävts någon tulldeklaration av mottagaren för varor som ingår i försändelser som är värda högst 22 euro, i enlighet med den delegerade förordningen (EU) 2015/2446 artikel 138. Genom avskaffandet av skattefriheten på varor av ringa värde har dock även den delegerade förordningen ändrats så att en tulldeklaration med förenklat innehåll måste lämnas också för dessa försändelser. Det är, såvitt landskapsregeringen känner till, fortfarande oklart i vilka former lågvärdesförsändelserna ska tulldeklareras på Åland. Det är av stor vikt att tulldeklarationsprocessen avseende lågvärdesförsändelserna inte belastar de åländska konsumenterna då importen omfattas av någon av de särskilda ordningarna för import, eftersom den särskilda ordningen i så fall inte innebär någon förenkling för konsumenten på Åland.

Import av tidningar och tidskrifter till Åland

I förslaget nämns inte särskilt hanteringen av import av tidningar och tidskrifter till Åland. Landskapsregeringens tolkning är därför att enligt förslaget ska fr.o.m. den 1 juli 2021 åländska konsumenter beroende på varifrån varorna levereras, förtulla tidskriften samt betala moms enligt någon modell eller särskild ordning. Det finns en stor risk att detta påverkar möjligheterna för åländska konsumenter att prenumerera på svenskspråkiga tidskrifter negativt.

Som grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande (GrUU 19/2014 rd), prenumererar de åländska konsumenterna proportionellt sett mer än övriga finländare på tidskrifter från riket, Sverige och andra länder. Grundlagsutskottet konstaterade vidare att de då föreslagna ändringarna kunde leda till minskat antal tidnings- och tidskriftsprenumerationer särskilt i landskapet Åland *och att en sådan följd skulle med hänsyn till Ålands särskilda ställning och språkliga rättigheter vara beklaglig, och inte heller problemfri när det gäller yttrandefriheten.*

Landskapsregeringen konstaterar att grundlagsutskottets utlåtande riskerar vara lika aktuellt genom det nu behandlade förslaget.

Eftersom distansförsäljningsdirektivet inte är tillämpligt på importen på Åland är det möjligt att behålla ett undantag för lågvärdesförsändelser till Åland. Landskapsregeringen uppmanar Finansministeriet att föreslå skattefrihet för import av tidningar och tidskrifter i undantagslagen för Åland. Ett alternativ till detta är att ändra definitionen av varor i mervärdesskattelagen så att dessa försändelser undantas. Beaktat befolkningsmängden på Åland, skulle skattefrihet för dessa försändelser inte påverka skatteintäkterna i Finland nämnvärt. Det skulle däremot ha betydelse för åländska konsumenters fortsatta möjligheter att prenumerera på tidningar och tidskrifter från i synnerhet Sverige. Det är

nödvändigt att prenumererade tidningar och tidskrifter fortsättningsvis kan levereras direkt i postlådan hos den åländska konsumenten.

Minister

Roger Höglund

Avdelningsjurist

Ida Hellgren